

HAUR

MINBIZIA

IPUINKERARIK

GABE

Egileak:

FEFCI, Federación Española de Familias de Cáncer Infantil

AFANION, Asociación de Familias de Niños con Cáncer de Castilla -
La Mancha

AFANOC, Asociación de Familiares y Amigos de Niños Oncológicos
de Cataluña

ASANOG, Asociación de Ayuda a Niños Oncológicos de Galicia

ASION, Asociación Infantil Oncológica de Madrid

ASPANION, Asociación de Madres y Padres de Niñas y Niños con
Cáncer de la Comunidad Valenciana

ASPA NOVAS, Asociación de Padres y Madres de Niños, Niñas y
Adolescentes con cáncer de Bizkaia

Ilustrazioak:

Sergio Montal

Argitaratua:

Federación Española de Familias de Cáncer Infantil

c/ Monte Oliveti, 18, Local 1

28038 Madrid

C.I.F.: G-79475828 Registro Nacional de Asociaciones F-1.136

© **Federación Española de Familias de Cáncer Infantil, 2024**

Gure munduan, hizkuntzak dena aldatzeko ahalmena du.

" **Haur minbizia ipuinkeriarik gabe** " bestelako bidaia bat da, eta bertan jakingo duzu hitzek nola lagun diezaieketen minbizia duten hurrei beste edozein bezala sentitzen. Istorio honen bidez, erabiltzen ditugun hitzek mundu zintzo eta erreal batera nola garamatzan ikasiko duzu.

" **Haur minbizia ipuinkeriarik gabe** " ipuinak erakutsiko dizu hizkuntzaren bidez nola lagun diezaiekezun minbizia duten ikaskideei, bide horretan bakarrik ez daudela sentiaraziz.

Istorio hau berezia da, haurren minbiziari buruz dauden ideia oker batzuk apurtzen dituelako eta errealitatea modu ulergarriagoan erakusten duelako.

Haurrek ez dute borrokatu behar, tratamenduak dira gaixotasunari aurre egiteaz arduratzen direnak.

Ba al zenekien haur-minbiziak hitz egiten dugunean, batzuetan "borrokatu" bezalako hitzak erabiltzen ditugula? Hitz horien ondorioz, haurrek pentsa dezakete oso indartsuak izan behar dutela hobetzeko, eta ondoeza edo frustrazioa sentiaraz diezaiekete.

Minbiziak duten haurrek ez dute borrokatu behar gerlariak ez direlako. Prozesu zail batetik pasatzen ari diren haurrak dira.

Normala da tristura, beldurra edo nekea sentitzea. Ez dute 'borrokatu' behar; medikuek ematen dizkieten tratamenduak dira gaixotasunari aurre egiteaz arduratzen direnak. Garrantzitsuena da jakitea ez daudela bakarrik eta ez dela ezer gertatzen beldurra sentitzeagatik.

ZUGATIK
BORROKATZEN
NAIZ

Irabazleak badaude, garaituak ere bai?

Ba al zenekien minbizia duten hurrei buruz hitz egiteko erabiltzen ditugun hitzek hainbat modutan eragin diezaiekela? **Batzuetan, "garaitu" edo "irabazi" bezalako hitzak erabiltzen ditugu minbiziak hitz egiten dugunean.**

Horren ondorioz, hurrek pentsa dezakete "irabazleak" sendatzen direnak direla, eta "galtzaileak" aldiz, hiltzen direnak. Baina hori ez da egia. Minbizia duten adingabeak ez dira borrokan ari eta ez da haien errua sendatzen diren ala ez.

Hitz horiek erabiltzen ditugunean, asmo txarrez erabiltzen ez baditugu ere, haurrak errudun edo triste sentiaraz ditzakegu, dena haien esku balego bezala.

Horregatik, kontu handiz ibili behar dugu erabiltzen ditugun hitzekin, gaizki senti ez daitezen.

ZUETAZ HARRO GAUDE

Minbiziarekin, ilearekin edo ilerik gabe.

Ba al zenekien ohikoa dela minbizia duen haur bat ilerik gabe edo zapiarekin irudikatzea? Ilea galtzea tratamenduaren etapa bat baino ez da eta ez da zertan gertatu behar.

Argazki edo irudietan minbizia duen haurra oso argal, burusoil edo zurbil ikustera ohitu gara. Hala ere, ondorio hori ez izateak ez du esan nahi haur edo nerabe hori gaixorik edota gaizki ez dagoenik.

Ondorio fisikorik ez duten adingabeek ere gainerakoen laguntza bera merezi dute, minbizia izaten jarraitzen dutelako. Minbizia duten haur eta nerabe guztiak ez dira modu berean ikusten, pertsona bakoitza desberdina baita. Gainera, tratamenduek ez dituzte beti ondorio berak izaten.

BEGIRA NOLAKO ILE EDERRA
UTZI DIDAN KIMIOAK

Minbizia ez da beldurrezko ipuin bat: ez dago ez munstrorik ez zomorrerik.

Haur-minbizia ez da munstro edo zomorro bat. Batzuetan, pertsonak "munstro" gisa aipatzen dute gaixotasuna, eta horrek haurrak nahas ditzake, haien barruan zerbait beldurgarria dutela sinestaraziz.

Horrek beldurra eman diezaieke, beldurrezko ipuin batean baleude bezala. Hobe da benetako hitzak erabiltzea gaixotasunaz hitz egiteko. Horrela, haur horiek jakingo dute laguntzen dieten pertsonen inguratuta daudela.

Haurren minbizia ezin da saihestu, baina argi eta maitasunez hitz egiteak hobeto senti daitezten lagun diezaieke.

NIRE ZATI
BAT ZARA,
EZIN ZARA
ITSUSIA IZAN

Negar egiten dut,
beldur naiz, haserretu
egiten naiz...

Haur bat naiz
(**minbiziarekin**).

**Zergatik ez dugu "ulertzen dut beldurra izatea" esaldia erabiltzen "ausar-
ta izan behar duzu" esaldiaren orde? Emozio guztiak baliozkoak eta ga-
rrantzitsuak dira. **Pertsona guztiok dugu eskubidea beldurra sentitzeko
gaixorik gaudenean edo mina sentitzen dugunean.****

"Ulertzen zaitut" edo "nik ere horrela erreakzionatuko nuke" erabil dezake-
gu, "ez da ezer gertatzen" edo "ez egin negarrik" esan beharrean.

Horrela, enpatikoagoak izango gara minbizia duten haurrak ulertuak eta
onartuak senti daitezten.

GAUR TRISTE
EGOTEA
ESKATZEN DUT

Eta **superheroiak** pelikuletarako uzten baditugu?

Batzuetan, haur batek minbizia duenean, superheroi gisa irudikatzen dugu, kapa eta guzti, gaixotasunean zehar gertatuko denaren arduradunak balira bezala. Baina hau ez da horrela.

Haur-minbizian ez dago superheroirik. Minbizia duten haurrek beren adineko beste edozein gaztek dituen sentimendu berak dituzte, eta egun batzuk beste batzuk baino zailagoak izan ditzakete. Beren adineko edozein haur bezala tratatu behar ditugu, ez baitute superboteririk.

USTE DUT HAU
ZUREA DELA

Minbizia

ez da borroka bat, bide bat baizik.

Batzuetan, haurren minbiziaz hitz egiten dugunean, borroka gisa deskribatzen dugu, irabazten edo galtzen den jolas bat balitz bezala. Baina minbizia ez da horrela; bide luzea da hurrek, gazteek eta haien familiek egin behar dutena, eta bide horrek bizitza osoan jarrai dezake, amaiera izanik edo ez.

Nahiz eta osasun-langileek eta tratamenduek haurrak hobeto senti daitezten laguntzen duten, beren egunerokoan berrikuspenak eta erronka berriak izaten jarraituko dute. Ez da bide erraza, baina pertsona guztien laguntzarekin errezagoa egin dezakegu, eta maitasunez eta ulermenez bete.

Gogoratu: ez dago batailarik, gudarik, ezta heroirik ere. Minbizia naturaltasunez izendatu behar den gaixotasuna da, onartu eta tabu gisa ikusteari uzteko.

LAGUNDUKO DIDAZU?

BIDEA

Glosarioa:

haurren minbizian hizkuntza behar bezala erabiltzeko gakoak.

Desegokia	Egokia
Haurren minbiziaren aurkako borroka	Haurren minbiziaren tratamendua, bidea edo prozesua/gaixotasuna
Zomorroa/munstroa/zelula kantzerigenoak	Minbizia/minbizi-zelulak
Gerraria/borrokalaria/txapelduna/heroina edo heroia/superheroiak	Minbizia duen adingabea (haurra edonerabea)/paziente pediatrikoak
Haur-minbiziaren armak	Medikamentuak/haur-minbiziaren tratamenduak
Borroka galtzea	Minbiziaren ondorioz hiltzea

Glosarioa:

haurren minbizian hizkuntza behar bezala erabiltzeko gakoak.

Desegokia	Egokia
Neska onkologikoak edo mutil onkologikoak	Minbizia duten haurrak
Ikasle onkologikoak	Minbizia duten haurrak
Minbiziaren aurka borrokan	Tratamendua jasotzen
Minbizia gainditzea/bataila irabaztea/gainditzea	Gaixotasunetik sendatzea / gaixotasuna baretzea lortzea
Etengabeko bataila	Etengabeko tratamendu-prozesua

Glosarioa:

haurren minbizian hizkuntza behar bezala erabiltzeko gakoak.

Desegokia	Egokia
Batailan aliatutako pertsonak	Senitartekoak eta laguntzako lagunak
Etsaiari aurre egitea	Gaixotasunari aurre egitea / gaixotasuna tratatzea
Minbizi suntsitzailea	Minbizi oldarkorra / hazkuntzako minbizi azkar/ tratamendu konplexu edo zaileko minbizi
Gaixotasun luzea	Gaixotasun larria / minbizi
Kimioa pozoia da	Kimioa tratamendu gogorra da, baina sendatzeko moduetako bat da

Glosarioa:

haurren minbizian hizkuntza behar bezala erabiltzeko gakoak.

Desegokia	Egokia
Ez da ezer gertatzen	Ulertzen zaitut
Honek ez du minik ematen, ez egin negarrik	Ulertzen dut beldurra izatea
Zure inplikazioa beharrezkoa da	Nola lagundu zaitzaket?
Egoera tristea da	Prozesu zaila da. Tristura, poza eta askoz emozio gehiago daude gaixotasun-prozesuan
Kaltetutako gurasoak	Adierazpen hori arbuigarria ez bada ere, egokiagoa litzateke, gutxienez, honako adierazpen honekin uztartzea: Minbizia duten adingabeen gurasoak

¿NOR GARA FEDERACIÓN ESPAÑOLA DE FAMILIAS DE CÁNCER INFANTIL?

Elkarte federatuak:

- ADANO. Asociación de Ayuda a Niños con Cáncer de Navarra.
- AFACMUR. Asociación de Familiares de Niños con Cáncer de la región de Murcia.
- AFANION. Asociación de Familias de Niños con Cáncer de Castilla-La Mancha.
- AFANOC. Asociación de Familiares y Amigos de Niños Oncológicos de Cataluña.
- ALES. Asociación para la Lucha de Enfermedades de la Sangre. Jaén
- AMARA. Asociación de Padres de Niños con Cáncer de Cantabria.
- ANDEX. Asociación de Padres de Niños con Cáncer de Andalucía.
- ARGAR. Asociación de Padres de Niños con Cáncer de Almería.
- ASANOG. Asociación de Ayuda a Niños Oncológicos de Galicia.
- ASION. Asociación Infantil Oncológica de Madrid.
- ASPANAFOA. Asociación de Padres y Madres de Niños con Cáncer de Álava.
- SPANION. Asociación de Madres y Padres de Niños y Niñas con Cáncer de la Comunidad Valenciana.
- SPANOA. Asociación de Padres de Niños con Cáncer de Aragón.
- SPANOB. Asociación de Padres de Niños con Cáncer de Baleares.
- SPANOGI. Asociación de Padres de Niños Oncológicos de Guipúzcoa.
- SPANOVAS. Asociación de Madres y Padres de Niños, Niñas y Adolescentes con Cáncer de Vizcaya.
- AUPA. Asociación de Madres y Padres de Niños Oncológicos de Granada.
- FARO. Asociación Riojana de Familiares y Amigos de Niños con Cáncer.
- GALBAN. Asociación de Familias de Niños con Cáncer de Asturias.
- PYFANO. Asociación de Padres, Familiares y Amigos de Niños Oncológicos de Castilla y León.

Elkarte laguntzaileak:

- AOEX. Asociación Oncológica Extremeña.
- Fundación Canaria PEQUEÑO VALIENTE.
- Fundación Oncológica Infantil Enriqueta Villavecchia.

Cáncer infantil
Federación Española
de Familias